

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

СІКАЛЮК Юлія Вікторівна

УДК 658.15

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«Механізм управління фінансовими ресурсами підприємств
в умовах євроінтеграції»**

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____Юлія СІКАЛЮК_____

Керівник роботи

КУРОВСЬКА Наталія Олександрівна

к.е.н., доцент

Житомир – 2023

Висновок кафедри фінансів і кредиту

за результатами попереднього захисту: кваліфікаційної роботи Сікалюк Ю. В.

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № __ від «__» грудня 2023 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту _____

к.е.н., професор _____ Дмитро ДЕМА

«__» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти СІКАЛЮК Юлія Вікторівна захистив (ла)
кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК _____ Тетяна ТОВСТУХА

«__» грудня 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Сікалюк Ю.В. Механізм управління фінансовими ресурсам підприємств в умовах євроінтеграції. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 072 – фінанси, банківська справа та страхування. – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

У кваліфікаційній роботі досліджено економічну сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємств. Здійснено фінансово-економічний моніторинг стану управління фінансовими ресурсами підприємства. Проаналізовано ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та зазначено основні проблеми управління ними. Запропоновано напрями вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами КП «Житомирводоканал» в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: фінансові ресурси, діяльність підприємства, механізм управління, євроінтеграція, фінансово-економічний моніторинг.

SUMMARY

Sikalyuk Yu. V. Mechanism of management of financial resources of enterprises in the conditions of European integration. – Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in the specialty 072 - finance, banking and insurance. – Polis National University, Zhytomyr, 2023.

In the qualification work, the economic essence and sources of the formation of financial resources of enterprises were investigated. Financial and economic monitoring of the management of the enterprise's financial resources was carried out. The efficiency of using the company's financial resources is analyzed and the main problems of their management are indicated. Directions for improving the financial resources management mechanism of KP "Zhytomyrvodokanal" in the conditions of European integration are proposed.

Keywords: financial resources, enterprise activity, management mechanism, European integration, financial and economic monitoring.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ	8
Висновки до розділу 1	12
РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ	14
Висновки до розділу 2	21
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	22
Висновки до розділу 3	27
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним з важливих складових елементів загальної системи управління підприємством в умовах євроінтеграції є процес формування та використання фінансових ресурсів. Управління фінансовими ресурсами підприємства дозволяє фінансовому менеджменту вирішувати завдання забезпечення безперервності виробничого процесу і реалізації продукції, прийняттого рівня ліквідності та платоспроможності підприємства. Фінансові ресурси надають можливість підприємству здійснювати інвестування, формувати оборотні кошти, створювати різні спеціальні фонди, виконувати свої зобов'язання перед державою, контрагентами, персоналом, проводити розрахунки тощо. Ефективна система управління фінансовими ресурсами підприємства є ключовою передумовою досягнення ним високих результатів його діяльності.

Важливим завданням системи управління фінансовими ресурсами підприємства є їхня оптимізація, тобто вибір оптимальних форм їх організації з урахуванням умов та особливостей економічної діяльності підприємства. Саме тому дослідження особливостей системи формування і використання фінансових ресурсів на підприємстві та визначення основних напрямів поліпшення їх ефективності зумовило вибір теми кваліфікаційної роботи.

Аналіз останніх досліджень. Системні питання управління фінансовими ресурсами підприємства висвітлено у наукових працях багатьох науковців, таких як: Т. Журавльова, Г. Корнійчук, Л. Бражник, В. Пономаренко, А. Поручник, О. Пушкар, Н. Марусяк, О. Тридід та ін. Проте питання формування механізму управління фінансовими ресурсами підприємств в умовах євроінтеграції потребують більш детального дослідження.

Метою роботи є теоретико-методичне обґрунтування особливостей управління фінансовими ресурсами підприємства та розробка напрямів їх вдосконалення.

Відповідно до поставленої мети в роботі передбачено вирішення таких основних завдань:

- дослідити економічну сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємств;
- здійснити фінансово-економічний моніторинг стану управління фінансовими ресурсами КП "Житомирводоканал";
- проаналізувати ефективність використання фінансових ресурсів підприємства;
- зазначити проблеми управління фінансовими ресурсами КП «Житомирводоканал»;
- запропонувати напрями вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами КП «Житомирводоканал» в умовах євроінтеграції.

Об'єктом дослідження є механізм формування фінансових ресурсів підприємства в умовах євроінтеграції.

Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практичні засади формування фінансових ресурсів в умовах євроінтеграції.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використовувались такі методи: *теоретичного узагальнення* – для визначення сутності поняття фінансових ресурсів підприємства, управління фінансовими ресурсами, а також у процесі формування висновків до розділів; *аналізу та синтезу* – для детального дослідження фінансових ресурсів, при цьому розділяючи його на окремі джерела формування; *індукції та дедукції* – для визначення та обміркування факторів сутності фінансових ресурсів; *економічно-статистичний метод* – для виявлення масових явищ, тенденцій розвитку та управління фінансовими ресурсами, *графічний* – для наочного відображення існуючих тенденцій.

Наукова новизна дослідження полягає у твердженні, що лише за умов мінімізації ризиків та загроз, які виявлені при проведенні SWOT-аналізу, посилюючи сильні сторони підприємства, можна покращити фінансовий стан та удосконалити процес управління фінансовими ресурсами підприємства.

Інформаційною базою наукового дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-правові акти України, ресурси мережі Інтернет, статистичні джерела, фінансова звітність КП «Житомирводоканал» тощо.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати наукових досліджень, які були опубліковані:

1. «Сутність та класифікація фінансових ресурсів підприємства», висвітлено на студентській науково-практичній конференції за результатами I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт Поліського національного університету «Студентські наукові читання: 2022» (30 листопада 2022 р., Поліський національний університет);

2. «Фінансово-економічний моніторинг стану управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах євроінтеграції», опублікованій у збірнику VI науково-практичної студентської конференції «Фінансове забезпечення економіки» (07 червня 2023 р., м. Житомир, Поліський національний університет);

3. «Шляхи удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах євроінтеграції», оприлюдненій на міжфакультетській студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання – 2023» за результатами I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Основна частина роботи викладена на 27 друкованих сторінках. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (45 найменувань), містить 10 таблиць, 7 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Для успішної діяльності будь-якого підприємства важливе значення має його забезпечення необхідним обсягом фінансових ресурсів. Їх специфіка проявляється в тому, що фінансові ресурси мають розподільчий характер, виступають у грошовій формі, віддзеркалюють формування і використання різноманітних видів прибутків, а також нагромаджень підприємств [13]. Фінансові ресурси підприємства показують, з яких джерел воно фінансує свою господарську діяльність.

У сучасній економічній науці існує багато підходів до визначення терміну «фінансові ресурси» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Аналіз наукових підходів до визначення поняття «фінансові ресурси»

№	Автор	Визначення
1	Мочерний С. В. [13]	фінансові ресурси «сукупністю грошових коштів, створених економічними суб'єктами у процесі формування, обміну, розподілу (в т. ч. перерозподілу) ВВП»
2	Опарін В. М. [29с. 85]	грошові накопичення і доходи, які створюються в процесі розподілу та перерозподілу ВВП і зосереджуються у ... фондах для забезпечення безперервного розширеного відтворення і задоволення інших суспільних потреб
3	Яременко В. Г., Салманов Н. М. [45, с. 158].	вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер й віддзеркалюють формування та використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери
4	Бугас В. В., Коваль А. А. [2, с. 33]	це кошти, які можуть бути призначені на виконання поставлених завдань відповідно до певного плану та дозволяють отримати бажаний економічний результат
5	Стойко О. Я., Дема Д. І. [40, с. 10]	фонди грошових засобів, що формуються державою, суб'єктами господарювання і домашніми господарствами та перебувають у їх розпорядженні

Джерело: сформовано за даними [13, 29, 45, 2, 40].

Таким чином, «...перший, найбільш традиційний підхід розглядає фінансові ресурси як «грошові кошти», «грошові засоби» або «сукупність грошових коштів». Зокрема, відповідно до економічного енциклопедичного словника фінансові ресурси розглядають як сукупність грошових коштів, як створені економічними суб'єктами для формування, обміну, розподілу (в т. ч. перерозподілу) і ВВП» [13].

Відповідно до ЗУ «Про господарські товариства» фінансовими ресурсами підприємства необхідно вважати частину грошових коштів у вигляді прибутку і як правило у вигляді зовнішніх надходжень, для зменшення фінансових зобов'язань і здійснення витрат щодо забезпечення розширеного відтворення» [27].

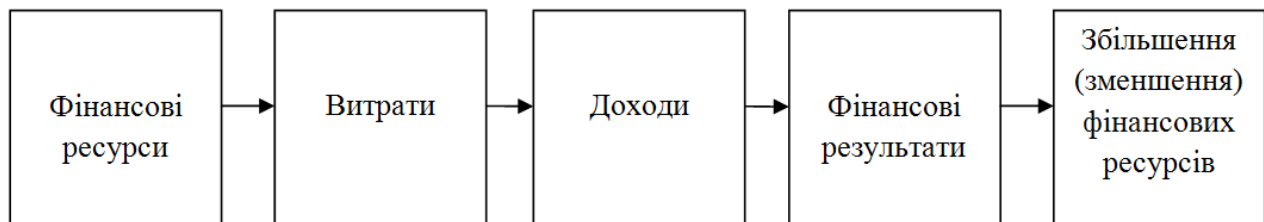
З точки зору взаємозв'язку між фінансовими ресурсами і капіталом (активами, пасивами) більш доцільна є остання точка зору, оскільки фінансові ресурси ніколи не переходять до форм активів або ж пасивів повністю. Певна частина їх частина спрямовується на виконання та покриття поточних зобов'язань.

Фінансові ресурси характеризують фінансовий стан економіки і водночас є джерелом її розвитку, формуються за рахунок різних видів грошових доходів, надходжень і відрахувань, а використовуються на розширене відтворення, матеріальне стимулювання, задоволення соціальних та інших потреб суспільства [40, с. 10].

Для здійснення господарської та будь-якої іншої діяльності, забезпечення економічного і соціального розвитку підприємства повинні мати саме фінансові ресурси (капітал), оскільки їх наявність є вихідною точкою здійснення фінансової діяльності [5, с. 32]. (рис. 1.1).

«Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин виступають у формі грошових доходів і капіталу, а конкретними їх видами, які перебувають у розпорядженні підприємства, є амортизаційні відрахування, оборотні кошти,

прибуток, бюджетні асигнування, кредити, кредиторська заборгованість тощо» [5, с. 32].

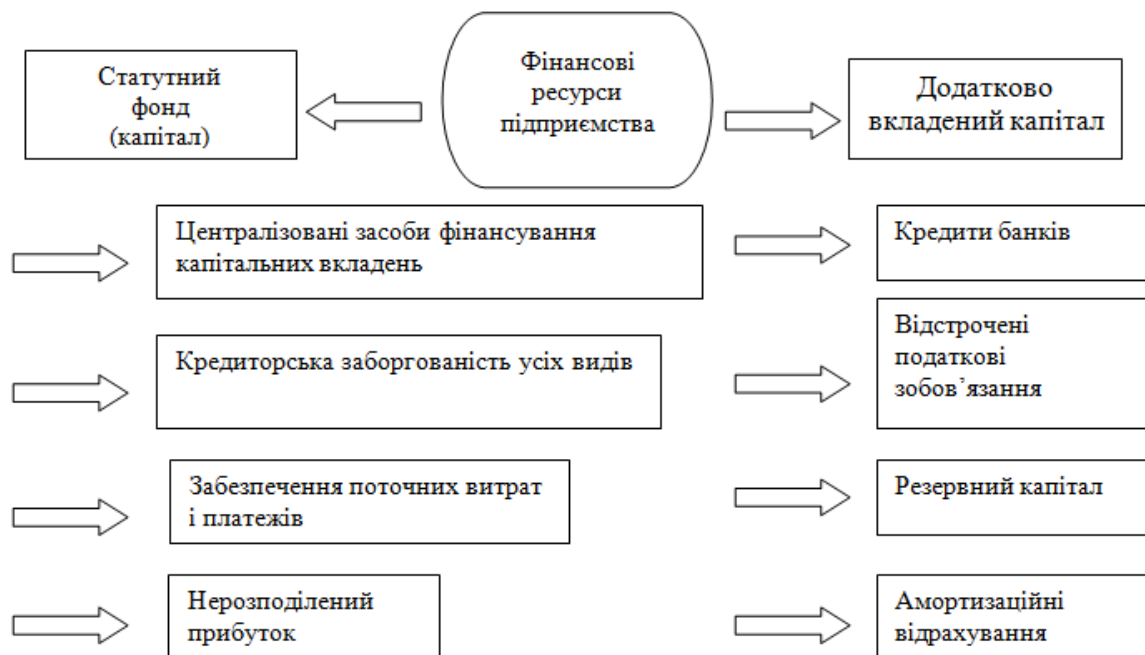
Рис. 1.1. Механізм фінансової діяльності підприємства

Джерело: сформовано за даними [5, с. 32].

Від основної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства, фінансові ресурси формуються за рахунок прибутку від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг [39, с. 9].

«До одних із вагомих та важливих джерел формування фінансових ресурсів безпосередньо відносимо амортизаційні відрахування, та в свою чергу цільові надходження, виручка від реалізації майна, стійкі пасиви, часткові і пайові внески членів трудового колективу» [39, с. 9].

Виокремимо основні складові фінансових ресурсів підприємств (рис. 1.2).

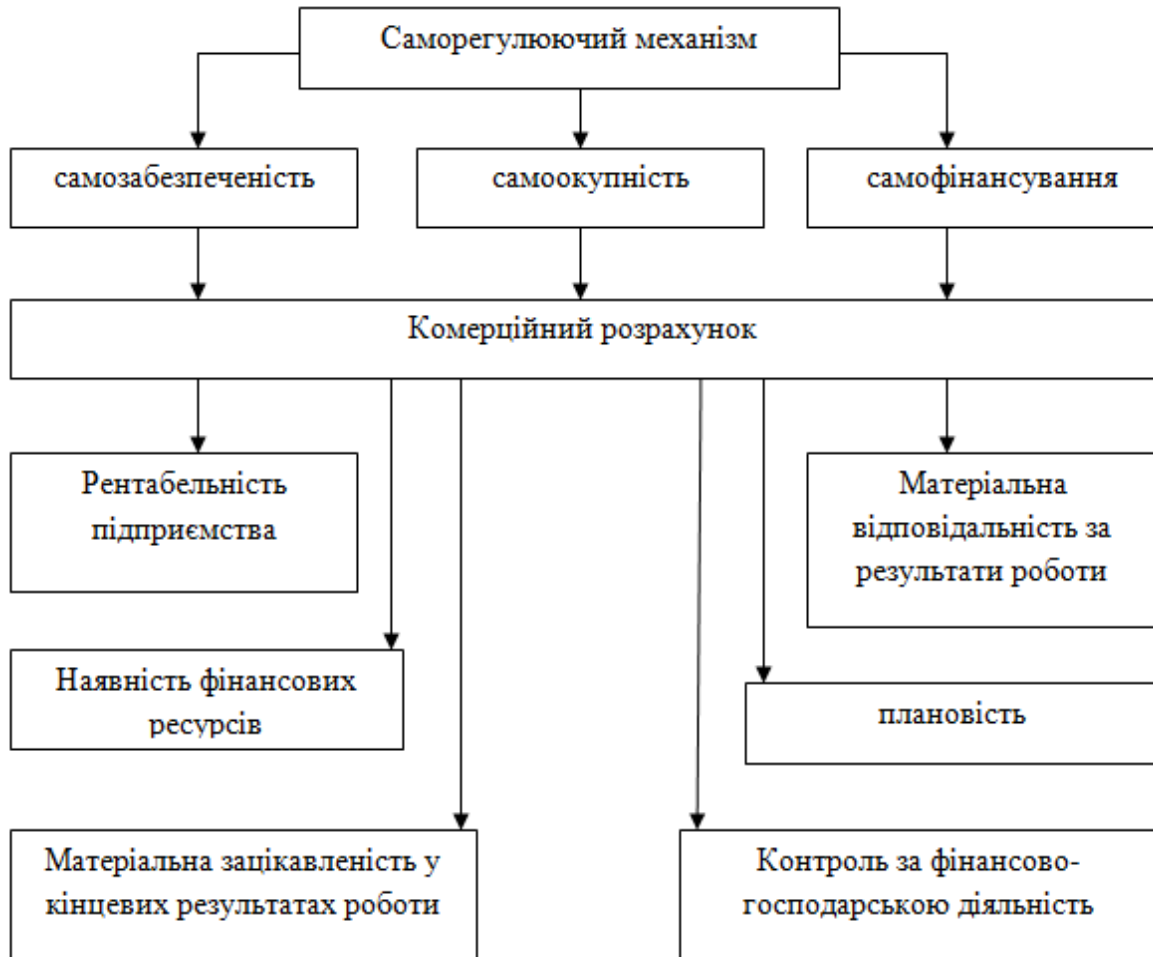

Рис. 1.2. Складові елементи фінансових ресурсів підприємств

Джерело: сформовано автором за даними [6, с. 8-9].

Організація фінансів підприємств за умов ринкової економіки ґрунтується на принципах самозабезпеченості, самоокупності та самофінансування [6, с. 9].

(рис. 1.3.)

Рис. 1.3. Принципи організації фінансів підприємств

Джерело: сформовано за даними [6, с. 9].

«Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні фінансові ресурси та залучені з різних джерел кошти [28, с. 3]. Слід виокремити найосновніші види складових фінансових ресурсів підприємства: дохід, прибуток, амортизаційні відрахування, статутний капітал, кредиторська заборгованість, короткострокові кредити банків» [28, с. 3].

На рівні підприємства виокремлюють внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів [28, с. 3] (табл. 1.2).

Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

Внутрішні	Зовнішні	
	<i>Фінансові ресурси, що мобілізовані на фінансовому ринку</i>	<i>Фінансові ресурси, що отримані в порядку перерозподілу</i>
Прибуток, що залишається в розпорядженні підприємства	Кошти від емісії та продажу акцій, облігацій та інших видів цінних паперів	Ресурси, отримані від головних компаній, концернів
Амортизаційні відрахування	Кредити банківських установ та позики юридичних і фізичних осіб	Бюджетні асигнування
Внески засновників під час формуванні статутного капіталу	Фінансовий лізинг	Дивіденди та відсотки за цінними паперами інших емітенті
Додаткова емісія та розміщення акцій	Факторинг	Страхові відшкодування
Додаткові пайові та інші внески в статутний капітал підприємства		

Джерело: сформовано автором за даними [28. с. 3].

«За рахунок використання різноманітних джерел, формування фінансових ресурсів які наведені у таблиці дозволяє підприємству адекватно і своєчасно реагувати на зміну потреб ринку, розширювати асортимент продукції та послуг, значно збільшувати та модернізувати своє виробництво» [28. с. 3].

Висновки до розділу 1

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновки, що фінансові ресурси підприємства є невід'ємною ланкою в діяльності різних суб'єктів господарювання.

Для того, щоб підвищити ефективність і діяльність підприємств, потрібно завжди удосконалювати, використовувати і своєчасно проводити оцінку ефективності розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів, проводити детальний аналіз їх використання у майбутньому.

Тому нестача фінансових ресурсів і є головною проблемою, з якою зіштовхуються багато підприємств. Цьому сприяє низка обставин, що призводять до нестабільної та збиткової діяльності підприємства, до заборгованості перед персоналом, іншими суб'єктами господарювання, підприємство стає не конкурентоспроможним і знижується ефективність його подальшої фінансової діяльності.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Застосування фінансово-економічного моніторингу управління фінансовою діяльністю підприємства передбачає не тільки спостереження параметрів фінансових ресурсів, але й проведення аналізу та оцінки тенденцій їхньої зміни під впливом різних чинників, а також прогнозування стану фінансових ресурсів в найближчій перспективі, передбачати подальший розвиток процесів, для прийняття своєчасних і адекватних управлінських рішень чи коригування цільових параметрів об'єкту моніторингу [34]

Проаналізуємо фінансовий результат діяльності декількох житлово-комунальних підприємств України за 2021-2022 рр.

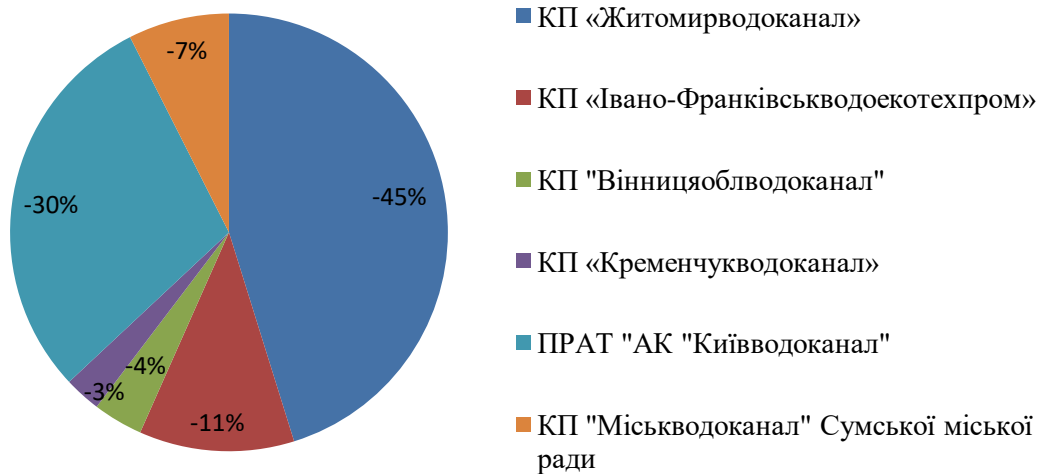
Таблиця 2.1

Фінансові результати діяльності комунальних підприємств, 2021-2022 рр.

Назва підприємства	Чистий прибуток, 2021р.	Чистий прибуток, 2022р.	Відхилення,(+,-)
КП «Житомирводоканал»	30 450	-205 373	-235 823
КП «Івано-Франківськводокотехпром»	29 751	-30 046	-59 797
КП "Вінницяоблводоканал"	-44 519	-63 747	-19 228
КП «Кременчукводоканал»	7 148	-6 948	-14 096
ПРАТ "АК "Київводоканал"	108 468	-45 508	-153 976
КП "Міськводоканал" Сумської міської ради	20 495	-18 453	-38 948

Джерело: за даними фінансової звітності.

Виходячи з даних наведених у табл. 2.1, можна сказати що усі підприємства мають збиткову діяльність у 2022 р. Зростання обсягів збитків на підприємствах, є негативною тенденцією, зумовленою нестачею власних фінансових ресурсів на підприємствах.

Рис. 2.1. Фінансовий результат діяльності комунальних підприємств в Україні, 2021-2022 рр.

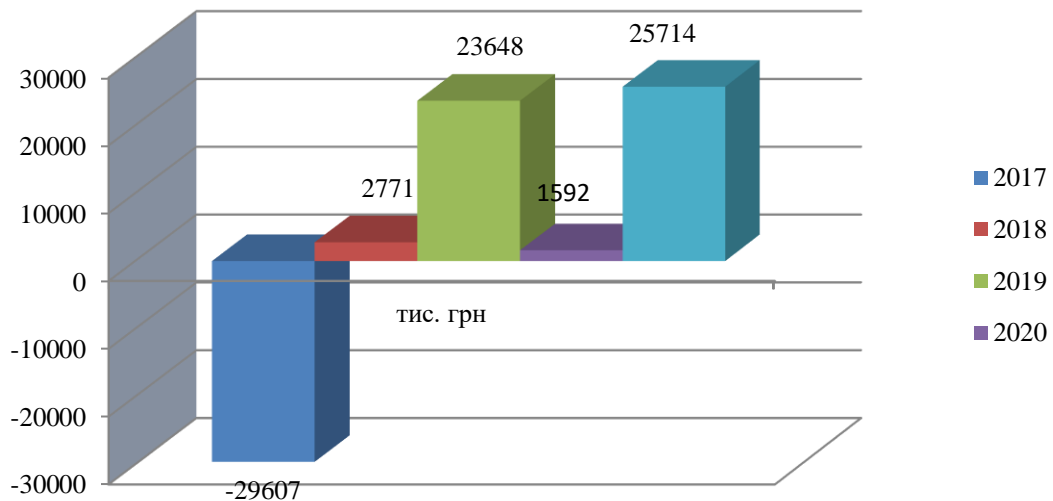
Джерело: розроблено автором.

Виходячи з рисунку 2.1, можна зазначити, що фінансовий результат вище наведених підприємств, має збиткову діяльність у 2022р. Це могло статися за рахунок багатьох факторів, а саме: воєнний стан в країні, регулювання тарифів на послуги, дебіторська заборгованість з боку споживачів, неефективне управління та інші фактори.

З метою забезпечення безперебійного водопостачання та водовідведення в м. Житомир створене КП "Житомирводоканал". Основна його мета в першу чергу, задовольняти потреби у споживанні питної води для споживачів, експлуатація та модернізація споруд водопроводу і каналізації для прийом та очистка стічних вод для задоволення економічних та соціальних інтересів трудового колективу.

Упродовж досліджуваного періоду підприємство здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України на підставі Статуту затвердженого рішенням Житомирської міської ради від 24.12.2020 № 44 (нова редакція) [45] та рішень і положень, затверджених Житомирською міською радою.

Протягом досліджуваного періоду у діяльності КП «Житомирводоканал» наглядно видно зміну фінансових результатів, протягом досліджуваного періоду 2017-2020рр. На рисунку 2.2 наглядно видно, різке зниження фінансових результатів і збиткову діяльність у 2020р.

Рис. 2.2. Фінансовий результат діяльності КП "Житомирводоканал" за період з 01.2017 по 06.2021 рр.

Джерело: за даними аудиту звіту КП "Житомирводоканал".

Отже, основної мети, яка визначена статутом підприємства, в частині отримання прибутку від господарської діяльності, у 2017 року не досягнуто.

Важливою характеристикою фінансового стану підприємства є його аналітичний баланс (табл. 2.1). Провівши аналіз показників, які характеризують ліквідність, варто зазначити що, коефіцієнт покриття протягом 2019-2021 рр. знизився і у звітному періоді становив 1,6. Цей показник характеризує кількість грошових одиниць оборотних активів на одну грошову одиницю поточних зобов'язань [45].

Таблиця 2.1

Фінансовий стан підприємства за 2019-2021 рр.

Назва показника	2019р.	2020р.	2021р.	Відхилення, (+,-)
Коефіцієнт покриття загальний (платоспроможності)	5,3	1,7	1,6	-3,7
Коефіцієнт швидкої ліквідності	5,2	1,6	1,5	-3,7
Коефіцієнт абсолютної (термінової) ліквідності	0,8	0,1	0,2	-0,6
Коефіцієнт автономії	0,4	0,2	0,2	-0,2
Коефіцієнт фінансової залежності	2,5	4,1	2,3	-0,2
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,1	-1,7	-2,9	-3,0
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,6	0,8	0,8	0,2
Коефіцієнт покриття поточний	5,3	1,7	1,6	-3,7
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	-2,0	-30,0	-47,8	-49,8

Джерело: на основі фінансової звітності КП «Житомирводоканал»

Коефіцієнт маневрування власного капіталу характеризує частку власного капіталу, яка вкладена в оборотні активи і відображає уміння підприємства маневрувати власними коштами. Але, він має від'ємне значення, тобто у підприємства нестача власного оборотного капіталу. Коефіцієнт покриття протягом 2019-2021 рр. знизився і у звітному періоді становив 1,6. Він характеризує кількість грошових одиниць оборотних активів на 1 грошову одиницю поточних зобов'язань [45]. Чим більший показник тим ліквіднішим стає підприємство. Критичне значення цього показника становить одиницю.

Таблиця 2.2

Золоті правила балансу та фінансування КП «Житомирводоканал»

Назва показника	2019р.	2020р.	2021р.	Відхилення, (+,-)
Співвідношення довгострокових активами з довгостроковими пасивів	0,48	0,83	0,88	0,4
Співвідношення короткострокових активами з короткостроковими пасивів	5,32	1,66	1,61	-3,71
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	6,40	2,58	2,38	-4,02

Джерело: на основі фінансової звітності КП «Житомирводоканал».

Провівши аналіз таблиці 2.2, варто зазначити, що показник співвідношення довгострокових активів з довгостроковими пасивами, у звітному періоді збільшився на 0,4, це сталося за рахунок збільшення необоротних активів підприємства. Співвідношення короткострокових активами з короткостроковими пасивів в порівнянні 2019-2021 рр. знизився, це сталося за рахунок збільшення зобов'язань підприємства. Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості теж на кінець досліджуваного періоду кардинально знизився, на 4,02. Тобто у підприємства кардинально збільшилася кредиторська заборгованість, через нестачу власних ресурсів.

Таблиця 2.3

Результати фінансової діяльності підприємства

Назва показника	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відхилення, (+,-)
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,4	0,4	0,3	-0,1
Тривалість обороту оборотних активів	900	900	1200	300
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,0	1,2	1,3	0,3
Тривалість обороту власного капіталу	360	300	276,9	-83,1
Рентабельність власного капіталу	13,6	0,9	14,9	1,3
Рентабельність реалізації	13,3	0,7	11,7	-1,6
Рентабельність господарської діяльності	-72,6	-79,5	-84,6	-157,2

Джерело: на основі фінансової звітності КП «Житомирводоканал»

Коефіцієнт оборотності активів показує ефективність використання підприємством у своїй діяльності усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел та способів їх залучення. Тривалість обороту оборотних активів на початок періоду становить 900 оборотів а у звітному 1200, тобто тривалість обороту в порівнянні за до періоди збільшився на 300 оборотів.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у звітному періоді становить 1,3. Цей показник показує ефективність використання власного капіталу. Рентабельність власного капіталу, у звітному періоді становить 14,9%. Рентабельність реалізації показує величину чистого прибутку, що надходить

підприємству в кожній гривні від продажу товарів, робіт та послуг і становить 11,7%.

Таблиця 2.4

**Прибутковість власного капіталу КП «Житомирводоканал»
за трьохфакторною моделлю Дюпона**

Показник	2019р.	2020р.	2021 р.	Абсолютне відхилення, (+, -)
Чистий прибуток	23 648	1 592	30 450	6 802
Власний капітал	180 028	189 583	218 963	38 935
Виручка від реалізації	203 074	260 894	299 132	96 058
Активи	457 491	774 414	1 160 653	703 162
Рентабельність господарської діяльності (ЧП/ЧД)	-72,6	-79,5	-84,6	-157,2
Коефіцієнт оборотності активів (ЧД/А)	0,4	0,4	0,3	-0,1
Коефіцієнт фінансової залежності (А/ВК)	2,5	4,1	2,3	-0,2
Рентабельність власного капіталу (ЧП/ВК)	-0,1	-1,7	-2,9	-3,0

Джерело: на основі фінансової звітності КП «Житомирводоканал»

З даної таблиці наглядно видно, що величина чистого прибутку протягом досліджуваного періоду збільшилася на 6 802 тис. грн, в зв'язку зі збільшенням реалізації продукції, а точніше послуг. Також середньорічні залишки активів та власного капіталу теж збільшилася.

«Власний капітал водоканалу збільшився протягом періоду на 36%, тобто це свідчить про фінансову незалежність водоканалу у 2021 році, також здатність підприємства залучати позикові кошти на більш вигідних умовах. Коефіцієнт оборотності активів показує ефективність використання підприємством усіх його ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення» [45]. Коефіцієнт фінансової залежності протягом періоду зменшився і у 2019 р становив 2,3. Тобто у комунального підприємства трішки знизилася частка позикових коштів у його фінансуванні.

«Стійкий фінансовий стан забезпечує фінансово-економічну безпеку підприємства. В основу моделі покладено показники, які розраховані за даними Балансу, та які в тій чи іншій мірі характеризують активи та пасиви

підприємства з позицій власних та запозичених; та зобов'язань з точки зору змоги їх погашення» [42, с. 6]. Результати аналізу представлено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Оцінка ймовірності банкрутства КП «Житомирводоканал»

Модель	2019р.	2020 р.	2021р.
Альтмана	4,32	1,83	2,18
Таффлера	0,84	0,44	0,68
Ліса	11,872	0,151	1,064
Спрінгейта	2,01	0,704	0,48
Терещенка	7,41	2,66	3,49

Джерело: на основі фінансової звітності КП «Житомирводоканал»

Провівши оцінку ймовірності банкрутства на основі КП «Житомирводоканал» за моделями, які наглядно видно з таблиці 2,5, варто зазначити, що за моделлю Альтмана значення на кінець звітного періоду у 2021 році становить 2,18, тобто ймовірність банкрутства не висока, але вона не є виключенням.

За моделлю Таффлера коефіцієнт склав 0,68, тобто у комунального підприємства, станом на 2021 рік, прийнятний фінансовий стан. За моделлю Ліса на 2021 рік -1,064, тобто існує ймовірність банкрутства. За моделлю Спрінгейта коефіцієнт у 2019 році становив 2,01, у підприємства була загроза неплатоспроможності, але ситуація покращилася до 2021 року і коефіцієнт знизився і становить 0,48.

За моделлю Терещенка у 2021 році коефіцієнт становить 3,49 , тобто все ж існує загроза банкрутства у КП «Житомирводоканал». Отже, слід зазначити, що витрати пов'язані з утриманням підприємства (витрати на оплату праці, комунальні послуги, сплату податків, тощо), здійснюється за рахунок коштів одержаних в результаті його господарської діяльності

Висновки до розділу 2

В умовах євроінтеграційного процесу зростає роль фінансового забезпечення діяльності підприємствами, при чому фінансові ресурси є однією з найважливіших характеристик його господарської діяльності. Забезпечення необхідною кількістю фінансових ресурсів забезпечує підприємству конкурентні переваги перед іншими підприємствами аналогічної спеціалізації в умовах посилення конкуренції на внутрішньому й європейському ринках.

Пріоритетне значення фінансових ресурсів потребує значної уваги і детального дослідження, для чого слід створити постійну дієву систему фінансового моніторингу на підприємстві. Провівши аналіз та оцінку напрямів використання фінансових ресурсів необхідно зробити висновок про те, що основним джерелом фінансування є поточні зобов'язання, обсяг яких щорічно зростає, та власний капітал підприємства. Підприємство не є фінансово стійким, ліквідність низька є загроза банкрутства.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Важливий вплив на загальний розвиток ринкових відносин в країні чинить діяльність суб'єктів господарювання і, безпосередньо, умови їхнього функціонування. Зважаючи на це, підприємства потребують ефективного формування та реалізації правильної стратегії й тактики з метою покращення системного управління господарською діяльністю та підвищення ефективності функціонування. Активні євроінтеграційні процеси і відкриття європейського ринку потребує від вітчизняних підприємств адаптації до сучасних інструментів управління. Діяльність в нових умовах вимагає від підприємств удосконалення системи менеджменту, і в першу чергу фінансового менеджменту [14, с. 116].

Поступовий перехід до підходів та стандартів ЄС вимагає від вітчизняних підприємств удосконалення усіх фінансових процесів і забезпечення їхньої відповідності до міжнародних стандартів. Це робить актуальним питання удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами підприємств.

Для функціонування безперервної виробничої діяльності підприємству з будь-яким видом діяльності недостатньо лише власного капіталу. В КП «Житомирводоканал» лише невелика частинка оборотних активів покривається за рахунок власного капіталу. Усі потреби, в тому числі частина рівня оборотних активів покриваються за рахунок поточних зобов'язань. Тому вартість капіталу у підприємства дуже мала, а ризик, пов'язаний ліквідності, доволі високий.

«На вибір джерел формування та поповнення оборотного капіталу впливають багато чинників, які можна розділити на внутрішні та зовнішні. Серед внутрішніх чинників виділяють: обсяг формування доходу та прибутку, розподіл і використання прибутку, фінансовий стан підприємства. Серед

зовнішніх чинників варто зазначити такі: рівень інфляції, відсотки за кредит, вартість окремих джерел, рівень податкових ставок, зміна законодавчої та нормативної бази діяльності, строки і обсяги залучення коштів» [14].

За результатами проведеного аналізу визначені окремі недоліки та існуючі проблеми в управлінні підприємства та вибрані ризикові операції для більш поглибленого дослідження. Щоб сформувавши перелік усіх можливостей та загроз, проведено SWOT-аналіз КП «Житомирводоканал», який наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

СВОТ-аналіз сильних та слабких сторін КП «Житомирводоканалу»

Ключові фактори успіху у формуванні інвестиційної привабливості	Сильні сторони	Сильні сторони
Незастосування окремих нормативних документів в господарській діяльності в частині коригування середніх норм витрат води призводить до втрат доходів підприємства		V
Постійне збільшення попиту на послуги	V	
Невисокий рівень заробітної плати		V
Розгалужена система води, цілодобовий режим роботи	V	
Неналежний технічний стан об'єктів водопровідної мережі		V
Річке зростання дебіторської заборгованості за надання послуг водопостачання		V
Наявність надання клієнтам субсидій	V	
Надання послуг з водопостачання іншим територіальним громадам	V	
Неналежний рівень проведення внутрішнього контролю		V
Разом	4	5

Джерело: розроблене автором.

Сильні сторони на підприємстві дають змогу вирізнитися йому на ринку і бути одним із кращих в своїй сфері. Слабкі сторони роблять підприємство вразливим на ринку і збільшують недовіру клієнтів до його діяльності. На жаль у КП «Житомирводоканал» слабкі сторони домінують над сильними, тому підприємству слід покращити рівень організації внутрішнього контролю.

Таблиця 3.2

SWOT-аналіз можливостей та загроз КП «Житомирводоканал»

Ключові фактори формування інвестиційної привабливості країни загалом	Можливості	Загрози
Економічна нестабільність		V
Недотримання вимог законодавства		V
Залучення коштів Міжнародних фінансових установ на державному та місцевих рівнях	V	
Несвоєчасна сплата споживачів за послуги		V
Забезпечення водою із поверхневого водозабору водосховища "Відсічне", ріки Тетерів та підземних джерел.		V
Розвиток системи державно-приватного партнерства	V	
Політична нестабільність в державі.		V
Разом	2	5

Джерело: розроблено автором.

На підприємстві КП «Житомирводоканал» загрози домінують над можливостями, тому воно зазнає збитків у своїй діяльності, тобто на підприємство значно впливають зовнішні події, які загрожують підприємству і безпосередньо впливають на його прибуток і діяльність в цілому.

SWOT-матриця аналізу підприємства, яка наведена в табл.3.3 дає змогу зробити правильні висновки та стратегії подальшого розвитку підприємства. Одним із найвпливовіших факторів, які несуть загрозу підприємству це недотримання вимог законодавства та направлення фінансових ресурсів у дебіторські заборгованість, яка призводить до фінансової нестабільності КП «Житомирводоканал».

Таблиця 3.3

Матриця SWOT-аналізу КП «Житомирводоканал»

Сильні сторони: 1. Постійне збільшення попиту на послуги 2. Розгалужена система води, цілодобовий режим роботи. 3. Наявність надання клієнтам субсидій 4. Надання послуг з водопостачання іншим територіальним громадам	Можливості: 1. Залучення коштів Міжнародних фінансових установ на державному та місцевих рівнях. 2. Розвиток системи державно-приватного партнерства.

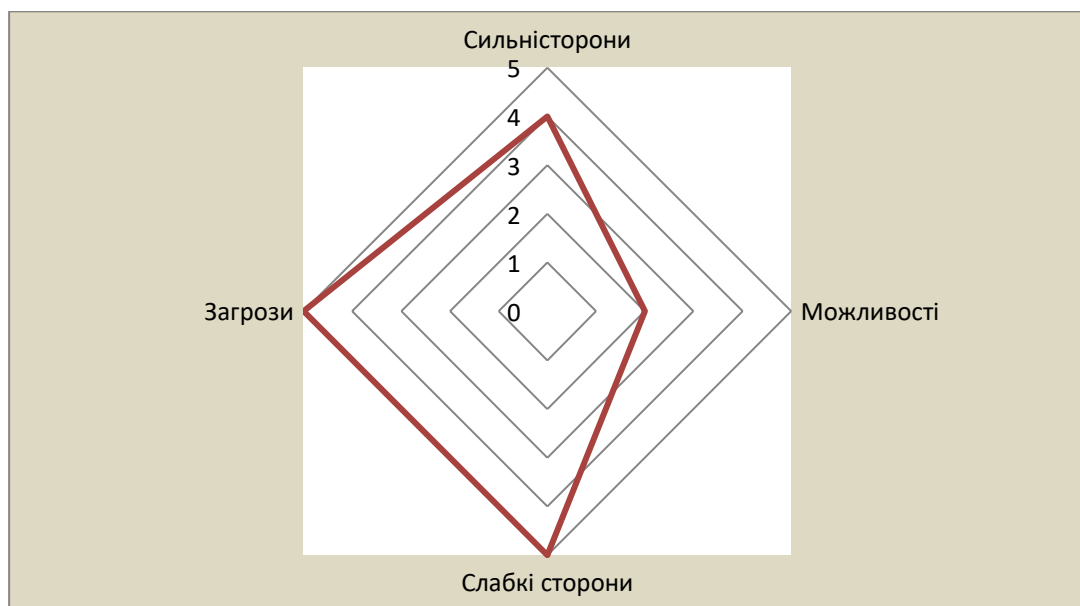

продовження табл.3.3

Слабкі сторони:	Загрози:
1. Незастосування окремих нормативних документів в господарській діяльності в частині коригування середніх норм витрат води призводить до втрат доходів підприємства. 2. Невисокий рівень заробітної плати. 3. Неналежний технічний стан об'єктів водопровідної мережі. 4. Різде зростання дебіторської заборгованості за надання послуг водопостачання. 5. Неналежний рівень проведення внутрішнього контролю.	1. Економічна нестабільність. 2. Недотримання вимог законодавства. 3. Несвоечасна сплата споживачів за послуги 4. Забезпечення водою із поверхневого водозабору водосховища "Відсічне", ріки Тетерів та підземних джерел. 5. Політична нестабільність в державі.

Джерело: розроблено автором.

Виходячи з даних таблиць, можна побудувати графічну інтерпретацію результатів SWOT-аналізу рис. 3.1.

**Рис. 3.1. Графічна інтерпретація результатів SWOT-аналізу
КП «Житомирводоканал»**

Джерело: розроблено автором.

Отже, провівши SWOT-аналіз на основі даних КП «Житомирводоканал», можна зазначити, що у підприємства слабкі сторони домінують над сильними, загроз більше, ані ж можливостей.

«З метою удосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві в умовах євроінтеграції можна виділити такі напрями [14]:

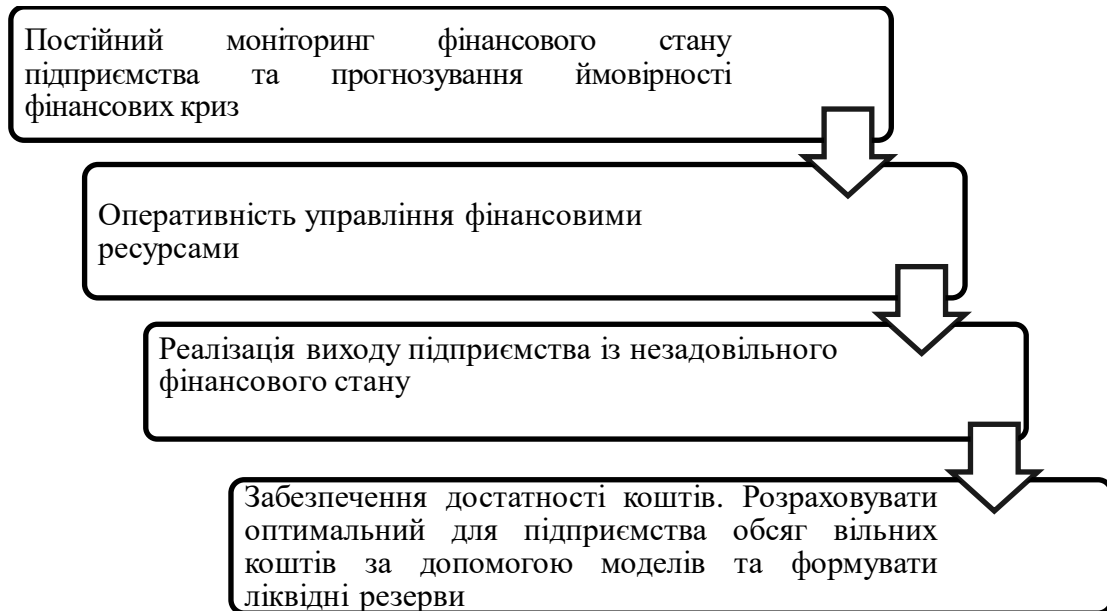
- дотримуватися ліцензійних умов перерахування коштів з рахунків підприємства на інші рахунки в установлених тарифах;
- розглянути усі можливі заходи щодо зменшення дебіторської заборгованості;
- постійно здійснювати розрахунок тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення подавати на розгляд до НКРЕКП вразі їх підвищення;
- періодично перевіряти середні норми витрат води та провести роз'яснювальну роботу серед абонентів КП "Житомирводоканал" стосовно встановлення приладів обліку споживання питної води;
- покращити, замінити технічний стан та зношеність основних засобів фондів системи водопостачання та водовідведення, для зменшення аварійних ситуацій на мережах;
- створити внутрішню систему контролю підприємства, для недопущення збоїв у роботі».

«Механізм управління фінансовими ресурсами складається з таких синхронізованих елементів:

- методи фінансового управління, тобто засоби впливу фінансового стану та підприємство чи організацію;
- правове забезпечення реалізації фінансового управління;
- нормативне забезпечення фінансового управління;
- інформаційне забезпечення фінансового управління;
- прийоми та способи фінансового управління» [44, с.152].

Тому, можна зазначити, що фінансовий механізм підприємства відіграє важливу роль у його діяльності. Провідними ланками фінансового механізму є: методи, важелі та правове забезпечення [25, с. 94]:

Таким чином, «в умовах сучасного ринкового середовища, для забезпечення управління фінансами, функціонування фінансового механізму підприємства в умовах євроінтеграції необхідно будувати на основі таких спеціальних принципів» [14, с. 116] (рис. 3.2).

Рис. 2.3. Принципи функціонування фінансового механізму на підприємстві

Джерело: сформовано автором на основі [25, с. 97].

Усі компоненти механізму повинні оптимізувати і активізувати діяльність підприємства у цілому, крім того, задовольняючи інтереси різноманітних учасників ринкових відносин [25, с. 93].

Висновки до розділу 3

Таким чином, слід відзначити, що фінансові ресурси основною ланкою діяльності підприємства, оскільки вони створюють необхідну матеріальну базу для здійснення підприємством своєї діяльності.

В євроінтеграційних умовах роль забезпечення підприємства фінансовими ресурсами зростає, адже вони є важливим джерелом конкурентних переваг перед іншими підприємствами на внутрішньому та європейському ринку. В якості удосконалення управлінського процесу

фінансовими ресурсами підприємств в умовах євроінтеграції, було запропоновано більше уваги приділяти такому важливому етапу стратегічного аналізу капіталу, як оптимізація його структури, покращення системи контролю підприємства.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження організації управління фінансовими ресурсами в умовах євроінтеграції, можна виокремити наступні висновки:

1. Обґрунтовано, що у сучасній економічній науці існує багато підходів до визначення терміну «фінансові ресурси». Перший, найбільш розповсюджений підхід, це - фінансові ресурси як «грошові кошти», «грошові засоби», або «сукупність грошових коштів». Інший підхід до розуміння сутності фінансових ресурсів пропонує так зване «кумулятивне», «фондове» тлумачення фінансових ресурсів, яке загалом можна звести до дещо розширеного формулювання попередньої концепції: «фінансові ресурси формулюють як, сукупність грошових коштів у формі фондів».

2. Зазначено, що у ході розвитку фінансово-економічних відносин, фінансові ресурси походили від простих, статичних (грошові накопичення) до складних і динамічних трактувань (активи, пасиви, фонди грошових коштів, грошові потоки (платежі) тощо), які на сьогоднішній день формують фінансові ресурси.

3. Встановлено, що протягом досліджуваного періоду фінансово-господарська діяльність КП "Житомирводоканал" є нестабільною. Результати діяльності Підприємства склали: за 2019 рік прибуток - 23648,00 тис. грн, за 2020 рік – прибуток 1592,00 тис. грн, та за 2021 рік – 30450,00 тис. гривень.

4. Відзначено, що фінансові ресурси КП «Житомирводоканал» формуються із власних і залучених джерел. До власних ресурсів підприємства відносяться: зареєстрований капітал, дохід та прибуток. З 2019 року до 2021 року вартість власних фінансових ресурсів зросла на 38 935 тис. грн, що для підприємства є позитивним явищем, оскільки зростання фінансових ресурсів свідчить про успішне функціонування, забезпечення зростання вартості активів та розширення обсягів його діяльності, але у 2022р. ситуація змінилася.

5. Зазначено, що до залучених фінансових ресурсів КП «Житомирводоканал» належить кредиторська заборгованість за товари, роботи

і послуги та інші поточні зобов'язання, які протягом досліджуваного періоду, постійно збільшувалися.

6. Встановлено критерії, за якими слід визначати ефективність управління КП "Житомирводоканал", а саме: в повній мірі виконання завдань; ефективність використання майна та ресурсів комунального підприємства; удосконалення матеріальної та технічної бази; дотримання в повній мірі вимог діючого законодавства [11]. Запровадити дієву, комплексну систему внутрішнього контролю, для ефективного і вдалого виконання завдань і функцій підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Bagatska K. Financing of municipal enterprises: European experience. *Foreign-trade : economics, finance, law*, 2022, 122.3. С. 110-118.
2. Buhas V. & Koval A. Management of Financial Resources of the Enterprise. *Modern Economics*, 19(2020). 32-34. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-05).
3. Glukhova V., Kravchenko K. Financial State of Utilities and Ways to Improve It. *Modern Economics*, 26(2021). 30-36. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-05).
4. Абрамова І. В., Недільська Л. В., Куровська Н. О. Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами підприємств. Наукові читання – 2021: збірник наукових праць за результатами науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених ННІ економіки та агробізнесу. Житомир: Поліський національний університет, 2021. С. 7-11.
5. Аніловська Г. Я. Висоцька І. Б. Фінанси підприємств: навч. посібник / Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с
6. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
7. Бондар Ю., Швиданенко Д. Структура фінансового механізму в управлінні діяльністю підприємства. Актуальні питання права та соціально-економічних відносин: збірник наукових статей. Кропивницький : ЦПРОЛ, 2023. С. 343-349.
8. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 778–783.
9. Гвоздей Н. І., Бондарук І. С., Вінницька О. А. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Економічний аналіз*. 2018. Т. 28, № 1. С. 216–221.

10. Грищенко Л. Л., Деркач Л. С. Дослідження формування та використання фінансових ресурсів корпоративного підприємства. Вісник СумДУ Серія «Економіка», № 2. 2021. С. 79-87.

11. Державна Аудиторська Служба України Північний Офіс Держаудитслужби. Аудиторський звіт, 2020. 100 с. URL: <http://surl.li/omsib> (дата звернення 09.06.2023).

12. Добровольська О. В., Дуброва Н. П., Ясинська Д. В. Застосування детермінованого моделювання для підвищення прибутковості в управлінні фінансовими ресурсами підприємства. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 2 (72). С. 82–87.

13. Економічна енциклопедія (Т. 2, 3). укл. С. В. Мочерний. К. : Видавничий центр «Академія», Тернопіль: ТАНГ, 2001-2002. 952 с.

14. Жигалкевич Ж. М., Станіславський О. В. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах євроінтеграції. Економічний вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". 2019. № 16. С. 116-123.

15. Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. Бізнес Інформ, 2020, 7 (510). С. 174-180.

16. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7> (дата звернення 30.10.2023).

17. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн Європейського Союзу : підручник. Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 383 с.

18. Карпенко Д. Управління фінансовими ресурсами підприємств. 2021. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/items/8ec33872-a17f-45b8-9593-efc18d369306>

19. Коваленко Д. І., Гриненко Т. О. Особливості формування фінансових ресурсів малих підприємств. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 15 (2). С. 24–29.

20.Ковальчук Н. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Економіка та суспільство, 2021. (34). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-33>.

21.Корнійчук Г. В. Моніторинг у системі управління фінансовим потенціалом підприємства. Інвестиції: практика та досвід. № 13. 2018. С. 26-31.

22.Куровська Н. О. Інноваційні інструменти антикризового фінансового управління. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)] / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 170-172.

23.Мавлєва Д., Лиса О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами з метою підвищення результативності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*, (56) 2023. С. 20-28.

24.Малій О. Г. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до оцінювання. Креативний простір України та світу : колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. С. 217-223.

25.Марусяк Н. Л. Фінансовий механізм підприємства та напрями його удосконалення в сучасному економічному середовищі. *Економіка та держава*, 2021, 12. С. 94-97.

26.Микуланинець С. І. Шляхи оптимізації структури фінансових ресурсів підприємства. Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 29 березня 2022 р. Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. С. 155-156.

27.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 06.08.2023).

28.Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Ефективна економіка*.2020. №

11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361> (дата звернення: 07.11.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.11.85

29. Опарін В. М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : монографія. В. М. Опарін. К. : КНЕУ, 2006. 240 с.

30. Педченко Н. С., Стрілець В. Ю., Франко Л. С., Опанасюк А. О. Інтегральна оцінка ефективності та результативності управління фінансовими ресурсами підприємства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2020. № 3 (99). С. 39-47.

31. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-ХІІ / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення 18.02.2023).

32. Ревенко О. В., Дементов В. О. Чинники та детермінанти розвитку бізнесу в умовах євроінтеграції: організаційно-економічний аспект. Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 19-20 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сумська філія. Суми, 2023. С. 327-329.

33. Сікалюк Ю. «Сутність та класифікація фінансових ресурсів підприємства», оприлюдненій на міжфакультетській студентській науково-практичній конференції «Студентські наукові читання – 2022» : збірник праць науково-практичної конференції для здобувачів факультету інформаційних технологій, обліку та фінансів за матеріалами I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт (30 листопада 2022 р., м. Житомир, Поліський національний університет). 2022.

34. Сікалюк Ю. Фінансово-економічний моніторинг стану управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах євроінтеграції. Фінансове забезпечення економіки : матеріали VII науково-практичної студентської конференції, 07 червня 2023 р. Житомир : Поліський університет. 2023. Ч. 1. С. 60-63.

35. Сікалюк Ю. Шляхи удосконалення процесу управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах євроінтеграції. Студентські наукові читання:

2023 : збірник праць науково-практичної конференції для здобувачів факультету інформаційних технологій, обліку та фінансів за матеріалами I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт (30 листопада 2023 р., м. Житомир, Поліський національний університет). 2023.

36. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Економіка і управління. 2019. Т. 30 (69), № 2. С. 232–238.

37. Тітенко З. М., Сукач І. П., Конончук Н. Л. Управління фінансовими ресурсами підприємства // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2021. №13. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16333468652363.pdf> (дата звернення 18.03.2023).

38. Томашевська А. В., Жук О. І. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах кризи // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2022. Вип. 18(1). С. 60-67.

39. Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків : ХНУВС, 2022. 292 с.

40. Фінанси: підручн. / О. Я. Стойка, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.

41. Фінансовий менеджмент : підручник / Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.

42. Хмельюк А. В., Масюк А. О. Моделі діагностики банкрутства великих підприємств. Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету, 2022. 1 (4). С. 95-102.

43. Чуй І. Р., Андрейків Т. Я., Мутян І. Є. Фінансова стійкість підприємств споживчої кооперації України в системі управління її фінансовими ресурсами. Бізнес Інформ, 2021. (3), 162-170.

44. Шаповал О. А. "Ключові аспекти управління фінансовими ресурсами в сучасних умовах." Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка 13 (2022): 150-154.

45. Яременко В. Г., Салманов Н. М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 19(3). С. 158–162.